

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

*МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

Частина 1

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

Частина 1

**03–04 січня 2022 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 08.01.2022 № 11).*

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету конференції:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Гарбовський Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – 1742 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Державним податковим університетом. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ТЕХНІКИ ПРИЙОМІВ САМОЗАХИСТУ НА ЗМАГАННЯХ З БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

ТУРЧИНСЬКИЙ Віктор Євгенійович
ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович
КРИВЕНКО Володимир Петрович
Державний податковий університет, м. Ірпінь

***Анотація.** У даній науковій статті висвітлено методи вдосконалення прийомів самооборони і демонстрація техніки в процесі участі у змаганнях з бойового хортингу в розділі «Самозахист», аспекти розділу змагань з бойового хортингу «Самозахист» як методу тренування прийомів самооборони, особливостей суддівства спортивних змагань з бойового хортингу у розділі «Самозахист». Зазначено, що критеріями оцінки технічних дій спортсменів у розділі «Самозахист» є: практичність; ефективність; контроль ситуації (нападника, зброї); швидкість переходу від захисних дій до контролю нападника; дотримання балансу; правомірність дій; дотримання заходів безпеки. Техніка самозахисту має бути такою, щоб її могла застосувати не лише людина з надзвичайними здібностями або високим рівнем спеціальної підготовки, але й пересічна людина. Не припускається виконання складних акробатичних елементів. У випадку використання при самозахисті непрактичних складних акробатичних елементів кожен суддя повинен зняти з суми балів за прийом 0,5 балів. Техніка самозахисту повинна дозволяти особі, яка її здійснює, запобігти пошкодженням. Якщо техніка самозахисту не дозволяє з достатньою впевненістю запобігти пошкодженням (лезо ножа проходить по проекції тіла, або проекція польоту кулі проходить скрізь тіло особи, що захищається, або не припиняє захистом удар, який при реальному розвитку подій є небезпечним для життя або здоров'я людини), спортсмену за прийом виставляється оцінка 0 балів. Припинення атаки має бути проведено в найкоротший термін. Надмірне зволікання із застосуванням захисних дій тягне за собою зменшення оцінки за прийом на 0,5 балів. Технічні дії захисту повинні проводитися без пауз та зупинок до постановки ситуації під контроль. За виконання техніки самозахисту з паузами кожен суддя повинен зняти з суми балів за прийом від 0,5 до 1 балу. Демонстрація техніки самозахисту має закінчуватися в кожному разі положенням, в якому особа, яка здійснювала напад, не може самостійно рухатися (положення конвоювання, больовий контроль; зброя вибита або відібрана). Якщо особа, яка атакувала спроможна повторити атаку після припиненого нападу, кожен суддя повинен зменшити оцінку за технічну дію на 5 балів.*

***Ключові слова:** вдосконалення прийомів самооборони, розділ змагань «Самозахист», бойовий хортинг, демонстрація техніки прийомів, суддівство спортивних змагань, участь у змаганнях.*

Актуальність наукового дослідження. В даний час бойовий хортинг – національний вид спорту України. Він є важливою складовою патріотичного та духовного виховання молоді, відродження та розвинення спортивних, бойових і культурних традицій українського народу, зміцнення здоров'я, розвитку фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини шляхом залучення її до участі у змаганнях з бойового хортингу [1–11; 19–32]. Правила змагань з виду спорту бойового хортингу в розділі змагань «Самозахист» розроблені і діють на основі досвіду та напрацювань у змішаному виді єдиноборства, розраховані на спортсменів різного віку.

В основній частині правил змагань зазначені вікові групи та вагові категорії учасників змагання, які змагаються між собою в розділі змагань «Самозахист».

Виклад основного матеріалу. Спортивні демонстраційні поединки в бойовому хортингу, являються дуже видовищними. Спортсмени демонструють різноманітні удари, кидки переважно з високою амплітудою, комбінації прийомів самооборони. За вдалим кидком, як правило слідує проведення больового чи задушливого прийому. Виступи у змагальному розділі – «Самозахист» потребують від спортсмена високого рівня підготовленості [12–18]. Це досягається скрупульозним плануванням системи спортивної підготовки з необхідною корекцією тренувальних навантажень та спрямованості тренувального процесу.

Правила змагань у бойовому хортингу в розділі змагань «Самозахист» дають змогу спортсменам, опанувати величезним арсеналом бойових навичок і на його основі формувати індивідуальну манеру ведення сутички, підвищити рівень технічної підготовленості.

Розділ змагань «Самозахист»

1. Суть змагань з розділу «Самозахист» полягає у виявленні пар спортсменів, які володіють найкращою технікою самозахисту, шляхом оцінювання рівня їх майстерності під час виступів.

2. Змагання у розділі «Самозахист» проводяться окремо для чоловіків та жінок а також для представників різних вікових та вагових категорій.

3. На змаганнях у розділу «Самозахист» забороняється використання музики, співів, викрикування лозунгів, промовок тощо. Заборонені світові, шумові, піротехнічні ефекти розбивання предметів. Спортсменам дозволяється подавати команди голосом особі, яка затримується.

Особливості суддівства

1. Склад бригади суддів майданчику: керівник хорту, арбітр, 4 або 2 бокових судді, технічний секретар та суддя при учасниках. Рефері знаходиться на майданчику, а бокові судді – по кутах майданчика, старший суддя та технічний секретар за суддівським столом. Рефері та бокові судді оцінюють демонстрацію спортсменами техніки самозахисту, а Арбітр хорта і технічний секретар фіксують та обробляють результати.

2. При демонстрації небезпечних технічних дій арбітр зобов'язаний негайно втрутитися та запобігти травмуванню спортсменів.

3. За порушення правил змагань, недисципліновану поведінку спортсмена, тренера або представника команди арбітр зобов'язаний оголосити зауваження або попередження спортсмену або прийняти рішення про його дискваліфікацію.

Критерії оцінки технічних дій

1. Критеріями оцінки технічних дій спортсменів у розділі «Самозахист» є: практичність; ефективність; контроль ситуації (нападника, зброї); швидкість переходу від захисних дій до контролю нападника; дотримання балансу; правомірність дій; дотримання заходів безпеки.

2. Практичність. Техніка самозахисту має бути такою, щоб її могла застосувати не лише людина з надзвичайними здібностями або високим рівнем спеціальної підготовки, але й пересічна людина. Не припускається виконання складних акробатичних елементів. У випадку використання при самозахисті непрактичних складних акробатичних елементів кожен суддя повинен зняти з суми балів за прийом 0,5 балів.

3. Ефективність. Техніка самозахисту повинна дозволяти особі, яка її здійснює, запобігти пошкодженням. Якщо техніка самозахисту не дозволяє з достатньою впевненістю запобігти пошкодженням (лезо ножа проходить по проекції тіла, або проекція польоту кулі проходить скрізь тіло особи, що захищається, або не припиняє захистом удар, який при реальному розвитку подій є небезпечним для життя або здоров'я людини), спортсмену за прийом виставляється оцінка 0 балів.

Припинення атаки має бути проведено в найкоротший термін. Надмірне зволікання із застосуванням захисних дій тягне за собою зменшення оцінки за прийом на 0,5 балів.

4. Швидкість переходу від захисних дій до контролю нападника [33–48]. Технічні дії захисту повинні проводитися без пауз та зупинок до постановки ситуації під контроль. За виконання техніки самозахисту з паузами кожен суддя повинен зняти з суми балів за прийом від 0,5 до 1 балу.

5. Контроль ситуації (нападника, зброї). Демонстрація техніки самозахисту має закінчуватися в кожному разі положенням, в якому особа, яка здійснювала напад, не може самостійно рухатися (положення конвоювання, больовий контроль; зброя вибита або відібрана). Якщо особа, яка атакувала спроможна повторити атаку після припиненого нападу, кожен суддя повинен зменшити оцінку за технічну дію на 5 балів.

6. Дотримання балансу. Під час демонстрації прийомів спортсмен має підтримувати стійке положення без втрати рівноваги, одночасно приймаючи заходи для того, щоб опонент втратив рівновагу. За втрату рівноваги кожен суддя повинен зменшити оцінку учасника за технічну дію від 0,5 до 3 балів (за незначну втрату рівноваги знімається 0,5 балів, а за втрату рівноваги, що призвела до падіння 3 бали).

7. Правомірність дій. Техніка самозахисту має бути в межах, визначених законодавством України для реальних ситуацій. Технічні дії самозахисту, що при реальному їх виконанні можуть призвести до смерті або спричинення тілесних ушкоджень можуть бути продемонстровані лише при захисті від групи осіб або від озброєної особи. За перевищення меж необхідної оборони та затримання особи, що імітувала напад, спортсмену за прийом кожний суддя повинен поставити оцінку 0 балів.

8. Дотримання заходів безпеки. Спортсмен має прийняти заходи безпеки для запобігання травмування себе та асистента. Техніка як нападу, так і захисту має бути контрольованою. З цією метою нанесення ударів, що можуть призвести до тілесних ушкоджень слід лише імітувати. За навмисне застосування технічних дій з метою травмування асистента спортсмен дискваліфікується. За ненавмисне нанесення травми спортсмен може бути покараний відніманням від загальної суми 5 балів.

Предмети, які використовуються в якості зброї слід вибивати в напрямку безпечному для оточуючих. За неконтрольоване вибивання предметів знімається 1,5 бали.

Помилки в технічних діях

1. Помилки можуть бути незначними, середніми та значними.

2. Незначна помилка – незначне відхилення від правильного виконання прийому або дії, що не порушує його загальної цілісності [49–62]. Як незначні помилки кваліфікуються: відсутність належної швидкості, неточний вибір стійки, захвату, дистанції, затримка з виконанням відволікального або завершального удару, коли це необхідно, часткова втрата рівноваги, відсутність чіткості та впевненості в діях, виконання кидків на прямих ногах, ухід з лінії атаки з сильним нахиланням корпусу, нечіткість виконання важелів. За незначну помилку знімається 0,5 балів.

3. Середня помилка – відхилення від правильного виконання прийому або виконання дій, що значно ускладнюють його проведення, значні помилки у виборі стійки, дистанції або захвату, повільне виконання технічної дії, припущено значну втрату рівноваги, неузгодженість дій. За припущення середньої помилки знімається від 1 до 1,5 балів. Приклади: спортсмен знаходиться в зоні ураження умовного супротивника, сильно нахилиється вперед, робить довгі кроки тощо.

4. Значна помилка – виконання технічної дії з помилками, що викривляють їх сутність. Приклади: неправильний вибір стійки, захвату, порушення злитості виконання технічної дії, розгубленість при виконанні самозахисту, недостатній контроль атакуючої кінцівки нападника або зброї, відсутність контролю в положенні конвоювання або в положенні лежачи, виконання технічних дій з зупинками, втрата рівноваги, що призвела до падіння. За припущення значної помилки знімається від 2 до 3 балів.

5. Якщо помилки слідує одна да одною, то бали знижуються на суму припущених помилок. Від 7,5 до 10 балів знімається коли захист не виконано або технічні дії виконані не за принципами, викладеними вище.

Час демонстрації техніки самозахисту

1. Час виступу спортсмена від 50 с до 1,5 хв. Відлік часу починається з першого атакуючого руху асистента.

2. Якщо виступ спортсменів перебільшує 1,5 хв, виступ припиняється і кожен суддя віднімає від оцінки 1 бал.

Атакувальні дії асистента

Асистент на змаганнях з самозахисту може імітувати такі атакуючі дії:

удар рукою (збоку, зверху, знизу, прямий, навідліг);

удар ногою (знизу, збоку);

удар палицею, іншою зброєю (збоку, зверху, тичком);

удар ножем (прямо, зверху, знизу, збоку, навідліг);

спроба дістати зброю (з кишені штанів, внутрішньої кишені піджаку, тощо);

обеззброєння особи при загрозі пістолетом, автоматом, рушницею (ззаду, спереду);

захват руками (за одяг на груді, тулуб без рук спереду, тулуб з руками спереду, тулуб без рук ззаду, тулуб з руками ззаду, за шию спереду, за шию ззаду, за шию збоку, за одну руку двома руками, за ноги).

Захисні дії спортсмена

1. Демонструючи техніку самозахисту, спортсмени можуть виконувати (імітувати виконання) будь-які удари, кидки, больові та задушливі прийоми, та переходи на конвоювання і імітувати добивання [63–78]. Технічні дії повинні бути виконані таким чином, щоб продемонструвати переконливість захисту від атакуючої дії та контроль над нападником після закінчення атаки.

2. Вся техніка самозахисту – контрольована, зі страхуванням особи, що імітує напад, без нанесення шкоди здоров'ю асистенту. Ступінь контакту при ударах та ступені зусилля при захватах, больових та задушливих прийомів – контрольовані (до першої ознаки ефективності).

Регламент виступу спортсменів

1. Перед початком виступу спортсмени представляються суддям, називаючи свою фамілію, ім'я, країну (на міжнародних змаганнях), стиль, з арсеналу якого будуть продемонстровані технічні дії самозахисту.

2. Перед початком виступу предмети, що імітують зброю, мають бути оглянуті Рефері. У випадку, якщо Арбітр хорта визнає такі предмети небезпечними, вони мають бути замінені на інші.

3. Команда з двох спортсменів демонструє відпрацьовану раніше техніку. Спочатку технічні дії демонструються повільно, після цього з реальною швидкістю.

4. На змаганнях спортсмени демонструють 5 технічних дій, з них обов'язково одна – захист від захоплень (охоплень), а інша захист від нападу із застосуванням зброї або предметів в якості зброї. Якщо спортсмени демонструють менш ніж 5 технічних дій самозахисту, то за різницю технічних дій їм виставляється оцінка 0 балів.

Оцінювання виступу спортсменів

1. Оцінювання проводиться 5 або 3 суддями. При суддівстві 5 суддів найвища та найнижча оцінки відкидаються, а всі інші додаються. При суддівстві 3 суддями всі оцінки додаються. В протоколі фіксуються всі оцінки.

2. Максимальна оцінка 10 балів, мінімальна залежить від кількості знятих балів. Максимальна оцінка виставляється за ефективні практичні дії виконані без пауз, без втрати рівноваги з подальшим надійним контролем особи, яка здійснювала атаку. Відхилення від цих вимог, припущення помилок, тягне за собою віднімання балів від максимальної оцінки.

3. Оцінювання кожної технічної дії самозахисту проводиться безпосередньо після виконання кожної технічної дії з реальною швидкістю.

4. За командою керівника хорту з самозахисту «Показати оцінку» бокові судді за допомогою таблиць показують свою оцінку продемонстрованим технічним діям [79–93]. Керівник хорту оголошує оцінки бокових суддів та свою оцінку.

5. Оцінки виставляються з точністю 0,5 балів. Розходження в оцінках більше 1,5 балів неприпустимо. При розходженні в оцінках більше ніж 1,5 балів рефері може провести додаткове обговорення якості виконаної техніки та ще раз запропонувати суддям оцінити продемонстровані технічні дії.

6. Оцінка спортсмену за виступ – це сума оцінок за виконання кожної з 5 технічних дій самозахисту.

7. Переможець визначається за найбільшою сумою балів.

Специфіка проведення та суддівства змагань

1. На змаганнях з розділу «Самозахист» спортсмен демонструє техніку самозахисту на асистенті, який визначається жеребкуванням. Перед виступом спортсмен вибирає квиток та передає його судді, який ознайомлює з його змістом асистента.

2. Перед демонстрацією техніки самозахисту, вид нападу на спортсмена йому не оголошується, за виключенням захоплень (охоплень).

Порядок виступу спортсменів

1. Спортсмен демонструє 5 технічних дій, які зазначені у квитку:

- 1) елементи прикладної акробатики на твердій поверхні: падіння, оберти, переكاتи, зв'язані в комбінацію. Акробатика оцінюється суддями як окрема технічна дія самозахисту;
- 2 та 3) технічні дії самозахисту від нападу без зброї;
- 4) технічні дії по звільненню від захоплень та охоплень;
- 5) технічні дії самозахисту від нападу зі зброєю та предметами, які використовуються в якості зброї.

2. При виконанні першої технічної дії спортсмен має продемонструвати вміння падати без травм, що є необхідним елементом реального самозахисту. За незадовільний рівень виконання акробатичних вправ спортсмену виставляється оцінка 0 балів за першу технічну дію і з метою запобігання травматизму рішенням головної суддівської колегії його може бути знято зі змагань.

3. Асистент має виконати (позначити) атакувальні дії точно, чітко, зі швидкістю приблизно 50 % від максимальної швидкості атаки в реальних умовах, дотримуючись заходів безпеки як для себе так і для партнера. Явно уповільнені дії асистента та суттєві помилки у виконанні атакуючих дій штрафуються відніманням 2 балів від суми його виступу.

4. Заборонено проводити технічні дії, наслідком яких можуть бути травми або дії, спрямовані на зрив виконання прийому. За такі дії спортсмен може бути покараний першим або другим попередженням або його може бути дискваліфіковано. Перше попередження тягне за собою віднімання з сумарного результату виступу спортсмена 2 бали, а друге – 5 балів.

5. У випадку помилки, припущеної асистентом або проведення навмисних дій, які ускладнюють демонстрування техніки самозахисту, спортсмену може бути надано повторну спробу з іншим рівнозначним завданням.

6. Демонстрація техніки самозахисту захисних дій при виступі у розділі «Самозахист» починається за командами арбітра [94–99]. За командою «Увага!» асистент вибирає позицію за спиною учасника на дистанції необхідній для проведення атаки.

7. За командою «Прийом» учасник змагань повертається обличчям до асистента, та виконує необхідні захисні та контратакувальні дії. Початок атаки асистента співпадає з початком розвороту спортсмена. За командою Рефері «Стоп» учасники повинні припинити всі дії і повернутися у вихідне положення.

Оцінки

1. Оцінка 0 виставляється за:

- а) кожному технічну дію, яку не було продемонстровано;
- б) технічні дії, які не припиняють небезпечного удару;
- в) технічні дії, спрямовані на завдання надмірної шкоди;
- г) незадовільне виконання спеціальних акробатичних елементів (перекидів, обертів, прийомів падіння, переكاتів).

Критерії оцінки технічних дій самозахисту

1. Критерієм оцінки виступу спортсмена є своєчасність реагування на напад та підтримання балансу.

2. Своєчасність реагування на напад та підтримання балансу означає, що техніка самозахисту відбувається в період, коли напад вже розпочався, але ще не закінчився.

Спортсмен при цьому зберігає стійке впевнене положення. Дозволяються технічні дії на упередження атаки супротивника, особливо, коли він зволікає з нападом.

Висновки. Таким чином, у даному науковому дослідженні проаналізовано особливості проведення спортивних змагань з бойового хортингу в розділі «Самозахист», основи суддівства спортивних змагань з бойового хортингу в розділі «Самозахист», вимоги правил та умови участі в спортивних змаганнях з бойового хортингу, основні аспекти правил змагань, акцентовано увагу на розділах змагань і видах підготовки спортсменів бойового хортингу (теоретична, технічна, тактична, фізична та психологічна підготовки).

Перераховано та описано основні напрями підготовки спортсменів та особливості суддівства

спортивних змагань в розділі «Самозахист».

Зазначено, що правила спортивних змагань є єдиними чинними на території України правилами змагань з бойового хортингу в розділі «Самозахист», визначають основні засади організації та проведення змагань, що проводяться на території України.

Правила змагань розроблені відповідно до Міжнародних правил змагань з бойового хортингу, які затверджені Всесвітньої федерації бойового хортингу, і є основним нормативним документом, що регламентує порядок організації, проведення та підведення підсумків змагань з бойового хортингу в розділі «Борцівська сутичка», визначає систему, порядок та умови змагальної діяльності, систему суддівства змагань.

Якщо говорити про бойовий хортинг як бойове мистецтво, його методики йдуть від надбання поколінь та традицій: чим більше подорожуєш з бойовим хортингом країнами світу, вивчаєш, споглядаєш, досліджуєш, відкриваєш прояви бойового мистецтва, тим чіткіше формуються власні внутрішні цінності, переконання, відточуються смаки, вдосконалюється техніка прийомів сутички. Бойовий хортинг вважається не тільки видом спорту зі своєю змагальною програмою, це є бойове мистецтво. А само мистецтво є універсальною мовою світу і водночас мовою кожного народу, кожної людини. Спортивна як і культурна дипломатія забезпечує міжнародний культурний обмін, в рамках якого мистецтво долає кордони і зближує спільноти, сприяє порозумінню між ними. Репутація та сприйняття України в очах іноземної аудиторії є дуже важливим інтересом для усіх українців.

Всебічна підготовка в бойовому хортингу – це формування, розвиток і вдосконалення властивостей фізичної підготовленості, тактичних здібностей, технічного вдосконалення і психіки, які потрібні для успішної діяльності спортсменів та команд.

Для правильного планування навчально-тренувального процесу з бойового хортингу потрібно мати на увазі, що фахівці виокремлюють п'ять видів підготовки спортсменів бойового хортингу: *теоретична, технічна, тактична, фізична та психічна підготовки*. **Перераховано та описано основні напрями і методи суддівства змагань з бойовому хортингу.**

Перспективи подальшого дослідження. Подальша робота над вдосконаленням знань і умінь щодо суддівства змагань з бойового хортингу в розділі «Самозахист», виховання фізичної культури, формування змагальної готовності спортсменів засобами бойового хортингу у констатувальному, формувальному та контрольному експериментах буде конкретизована в результатах дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Абанін О. В. Орієнтири тренуваності в системі бойового хортингу для спортсменів підліткового, старшого юнацького та молодіжного віку / О. В. Абанін, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 379–395.

2.Апихтін К. О. Медичні характеристики, інтенсивність та обсяг навантаження спортсменів бойового хортингу студентського віку / К. О. Апихтін, В. Е. Єрмоєнко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. міжнар. наук.-практ. конф. 4–5 січня 2021 р. / Ірпінь : Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2021. Ч. 1. – С. 698–713.

3.Боровко С. В. Організація тренувань і методи навчання у шкільній спортивній секції з бойового хортингу / С. В. Боровко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 290–310.

4.Бортничук О. О. Проведення спортивних сутичок за регламентом змагань з бойового хортингу / О. О. Бортничук, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 1070–1088.

5.Величко А. В. Особливості планування та структура занять бойовим хортингом для школярів з ослабленим здоров'ям / А. В. Величко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 538–556.

6. Вирський Б. С. Програмні вимоги і зміст спеціальних вправ для проведення заліку на підвищення кваліфікаційного ступеня у системі бойового хортингу / Б. С. Вирський, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 1003–1023.

7. Вирупаєв В. М. Основи самостійного визначення кількості спеціальних вправ та фізичного навантаження у процесі планування занять з бойового хортингу / В. М. Вирупаєв, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 481–500.

8. Вовканич М. С. Умови поліпшення адаптаційних процесів організму спортсменів секції бойового хортингу до фізичних тренувань / М. С. Вовканич, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 254–271.

9. Вознюк М. Г. Використання корисних дихальних вправ для відновлення після навантажень з бойового хортингу / М. Г. Вознюк, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 311–331.

10. Гречана Л. О. Підвищення загальнокультурного потенціалу учнів дитячого шкільного гуртка бойового хортингу / Л. О. Гречана, Е. А. Єрьоменко, І. М. Самоха // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 54–73.

11. Гречаний О. М. Аналіз фізіологічних функцій системи організму учня спортивної секції бойового хортингу під час тренувальних занять / О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 234–253.

12. Гречаний О. М. Основні мотиви зацікавленості школярів у заняттях бойовим хортингом / О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко, Ю. С. Шукалюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 74–90.

13. Гречаний О. М. Показники військово-спортивної готовності учнів спортивної секції бойового хортингу до захисту інтересів України / О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 812–824.

14. Демченко О. С. Засоби системного вдосконалення психічних здібностей та вольових якостей спортсменів системи бойового хортингу / О. С. Демченко, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 272–289.

15. Димитренко В. Б. Бойовий хортинг як гідний наступник оборонного звичаю українського народу / В. Б. Димитренко, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 693–713.

16. Доброгорський С. В. Суддівська термінологія та класифікація суддівських жестів на змаганнях з бойового хортингу / С. В. Доброгорський, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 1108–1128.

17. Дорошенко М. М. Ціннісні переконання юних спортсменів бойового хортингу щодо особистого здоров'я і тренувань / М. М. Дорошенко, Е. А. Єрьоменко, С. А. Карасевич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 22–40.

18. Духота Ж. А. Бойовий хортинг у системі фізичної підготовки співробітників правоохоронних органів / Ж. А. Духота, Е. А. Єрьоменко // Сучасні тенденції організації служби в правоохоронних

органах: тези доповідей наукового семінару (14 травня 2021 року). Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. – С. 88–94.

19. Єрмоєнко В. Е. Стоматологічне здоров'я дітей та молоді як чинник спортивних успіхів у бойовому хортингу / В. Е. Єрмоєнко, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 96–111.

20. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у методиці виховання фізичної культури й основ здоров'я та визначення працездатності спортсменів учнівського і студентського віку / Е. А. Єрмоєнко, М. М. Дорошенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. – Випуск 4 (134) 21. – С. 45–54.

21. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 32–41.

22. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.

23. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 161–177.

24. Єрмоєнко Е. А. Виховний потенціал та філософська основа бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 147–157.

25. Єрмоєнко Е. А. Військово-патріотична програма та прикладний хортинг / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 10–19.

26. Єрмоєнко Е. А. Військово-патріотичне спрямування занять з бойового хортингу для школярів у позаурочний час / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 398–412.

27. Єрмоєнко Е. А. Військово-патріотичне та громадянське виховання учнів шкільного гуртка бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 281–303.

28. Єрмоєнко Е. А. Вплив школи та сім'ї на ефективність військово-патріотичного виховання учнів гуртка бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 486–500.

29. Єрмоєнко Е. А. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.

30. Єрмоєнко Е. А. Дослідження висококонкурентного виду національного єдиноборства бойового хортингу щодо засобів підготовки військовослужбовців України / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 761–796.

31. Єрмоєнко Е. А. Збірник програм навчально-тренувальної роботи з бойового хортингу : навч. програма / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2022. – 183 с.

32. Єрмоєнко Е. А. Інформаційна довідка щодо служби у Збройних Силах України для спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 98–114.

33. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ.

- інтернет-конфер., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.
34. Єрмоєнко Е. А. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.
35. Єрмоєнко Е. А. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.
36. Єрмоєнко Е. А. Мета і завдання системи оздоровлення людини засобами фізичного тренування з бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 8–21.
37. Єрмоєнко Е. А. Методи застосування захватів суперника у сутичці бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 413–430.
38. Єрмоєнко Е. А. Ознаки основних вольових дій у системі бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 263–280.
39. Єрмоєнко Е. А. Основи патріотичної гідності вихованців шкільного гуртка бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 325–344.
40. Єрмоєнко Е. А. Основи формування особистісних якостей спортсменів засобами бойового хортингу // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 43–60.
41. Єрмоєнко Е. А. Основні захватні елементи руками у двобої між спортсменами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 466–485.
42. Єрмоєнко Е. А. Основні типи шкільних уроків з тематики військово-патріотичного виховання учнів гуртка бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 224–242.
43. Єрмоєнко Е. А. Особиста культура спортсмена як основа успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 78–97.
44. Єрмоєнко Е. А. Переваги та обдарованість інструктора з бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 166–185.
45. Єрмоєнко Е. А. Позитивний вплив виховних методик бойового хортингу на розвиток юного спортсмена / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 7–25.
46. Єрмоєнко Е. А. Початкова військова підготовка в теорії і практиці бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 28–42.
47. Єрмоєнко Е. А. Принципи здорової життєдіяльності юних спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 115–131.

48. Єрмоєнко Е. А. Прищеплення і розвиток моральних почуттів у спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 501–517.
49. Єрмоєнко Е. А. Різновиди самостраховок для безпечного падіння у процесі вивчення прийомів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 431–447.
50. Єрмоєнко Е. А. Різновиди техніки захватних дій в системі підготовки спортсмена бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 243–262.
51. Єрмоєнко Е. А. Розподіл фізичного навантаження вихованців шкільного гуртка бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 345–361.
52. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 188–205.
53. Єрмоєнко Е. А. Спеціальні педагогічні особливості військово-патріотичної роботи у спортивному колективі бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 186–204.
54. Єрмоєнко Е. А. Сутнісні характеристики військово-патріотичного виховання учнів спортивного гуртка бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 362–379.
55. Єрмоєнко Е. А. Успішна особистість спортсмена в системі бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Інструментарій виховання в сучасних закладах освіти: реалізація творчих і соціально значущих програм, проєктів : зб. матер. наук.-практ. конф. [ред. кол. Т. Є. Федорченко, Безрук К. О., Ївженко О.В.]. Київ, 2022. С. 51–55.
56. Єрмоєнко Е. А. Усунення шкідливих звичок та гігієнічні заходи здорового стилю життя спортивної секції бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. Ірпінь, 2022. – С. 304–324.
57. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
58. Зуб Р. В. Здоровий організм учня шкільного гуртка бойового хортингу як запорука стабільних спортивних успіхів / Р. В. Зуб, Е. А. Єрмоєнко, С. П. Горовий // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 192–211.
59. Івашковський В. В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. В. Івашковський, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.
60. Калинко О. Р. Критерії суддівських оцінок та визначення загального результату змагальної сутички з бойового хортингу / О. Р. Калинко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 1089–1107.
61. Карасевич С. А. Програма для проведення оздоровчих занять з бойового хортингу для школярів : метод. посіб. / С. А. Карасевич, М. М. Дорошенко, Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2022. – 221 с.
62. Кіблицький Р. В. Стратегія здорового життя та гармонійного розвитку учнів спортивної секції бойового хортингу / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, В. Д. Гордієнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 212–233.

63. Ковтун В. В. Прояв функціональних аспектів раціонального і здорового способу життя учня спортивної секції з бойового хортингу / В. В. Ковтун, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 923–936.
64. Короленко Ю. Ю. Професійні обов'язки судді в роботі суддівської колегії змагань з бойового хортингу / Ю. Ю. Короленко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 1036–1052.
65. Костенко Р. І. Застосування дихальної гімнастики бойового хортингу для профілактики захворювань та оздоровлення / Р. І. Костенко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 332–347.
66. Кузьмук М. І. Моральні підстави формування сильного характеру учня спортивної секції бойового хортингу / М. І. Кузьмук, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 825–839.
67. Лисенко В. Р. Основні показники і характеристика позитивного впливу від тренувальних занять бойовим хортингом / В. Р. Лисенко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 909–922.
68. Литовченко Д. М. Сутичка з боротьби у вигляді основної програми спортивних змагань з бойового хортингу / Д. М. Литовченко, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Палій // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 1129–1142.
69. Лях В. В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. В. Лях, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.
70. Марченко В. В. Основні показники і характеристика позитивного впливу від тренувальних занять бойовим хортингом / В. В. Марченко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 890–908.
71. Мунтян І. В. Демонстрація вправ і прийомів бойового хортингу на шкільному уроці фізичної культури / І. В. Мунтян, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 412–427.
72. Норенко В. С. Розвиток тренувально-підготовчих методик спортивної системи бойового хортингу під впливом козацької військової традиції народу / В. С. Норенко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 651–673.
73. Онопченко І. Б. Структура основної частини змагальної програми бойового хортингу з рукопашної сутички / І. Б. Онопченко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 1053–1069.
74. Плеханов В. В. Розвиток спритності у спортсменів хортингу / В. В. Плеханов, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 127–148.
75. Полторацький С. С. Методика військово-патріотичного виховання хортингістів / С. С. Полторацький, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2012. – С. 229–245.
76. Приходько О. І. Складання регламенту занять та планування самостійних тренувань з метою освоєння прийомів бойового хортингу / О. І. Приходько, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 501–522.

77. Радченко Б. І. Укріпленість спортивних і культурних звичаїв бойового хортингу як національного одноборства українського народу / Б. І. Радченко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 969–985.
78. Римарчук І. В. Загальні особливості виховного процесу особистості учня спортивної секції бойового хортингу / І. В. Римарчук, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 840–854.
79. Романко М. І. Виховна спрямованість формування у школярів відчуття патріотичного служіння українському народові / М. І. Романко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 797–811.
80. Роханський В. М. Методи вдосконалення спортсменами хортингу ударної техніки руками / В. М. Роханський, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2012. – С. 125–138.
81. Самоха Д. М. Сімейне виховання спортсмена бойового хортингу дитячо-юнацького віку / Д. М. Самоха, Е. А. Єрмоєнко, Л. О. Гречана // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – С. 147–165.
82. Самоха І. М. Основні професійні риси ефективного тренера дитячих груп з бойового хортингу / І. М. Самоха, Е. А. Єрмоєнко, Г. М. Дендерис // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 152–171.
83. Сафонов І. Р. Методи організації розвивального і здоров'язберігального середовища у процесі занять з бойового хортингу / І. Р. Сафонов, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 463–480.
84. Сокол Є. М. Вивчення стійок спортсменами хортингу / Є. М. Сокол, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2012. – С. 82–93.
85. Стадник Д. М. Теоретичні та практичні засади виду спорту бойового хортингу як впливового засобу формування фізичної культури людини / Д. М. Стадник, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 953–968.
86. Степанюк А. В. Чинники виховання учня спортивного гуртка бойового хортингу в сімейному та шкільному середовищі / А. В. Степанюк, Е. А. Єрмоєнко, К. М. Крайко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 133–151.
87. Трощенко В. Ю. Біологічні та соціальні умови укріплення здоров'я учнів спортивної секції бойового хортингу / В. Ю. Трощенко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 855–871.
88. Федина Ю. О. Теоретичні та практичні засади виду спорту бойового хортингу як впливового засобу формування фізичної культури людини / Ю. О. Федина, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 937–952.
89. Федорчук С. Я. Фізичне самовдосконалення учнів засобами бойових мистецтв / С. Я. Федорчук, Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових статей. – Дніпропетровськ : ДДІФКіС, 1999. – С. 150–159.
90. Хоружевський О. Д. Основні показники і характеристика позитивного впливу від тренувальних занять бойовим хортингом / О. Д. Хоружевський, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 872–889.
91. Цуркан Ю. М. Експериментальний аналіз тестування показників навантаження для визначення рівня працездатності учнів спортивної секції бойового хортингу / Ю. М. Цуркан, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 572–587.

92. Шевчук І. В. Умови ефективного впливу оздоровчих технологій бойового хортингу на організм спортсмена / І. В. Шевчук, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Дрозенко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 172–191.
93. Шило О. М. Фізичне і морально-психологічне становлення особистості засобами хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтєв // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 127–140.
94. Шукалюк Ю. С. Дослідження показників перспективності учасників спортивної секції з бойового хортингу / Ю. С. Шукалюк, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Нор // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 91–115.
95. Щербаков А. А. Порядок і структура проведення атестації на підвищення ступеня з бойового хортингу / А. А. Щербаков, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 986–1002.
96. Ющенко С. Л. Опанування падіннями та страхуваннями тіла за методиками виду спорту бойового хортингу на уроці фізичної культури / С. Л. Ющенко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 428–445.
97. Ярошевський Д. М. Відновлення та реабілітація фізичної та психічної активності людини методами бойового хортингу / Д. М. Ярошевський, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 616–634.
98. Яртим М. В. Середні показники фізичної підготовленості спортсменів як основний орієнтир планування занять в системі бойовому хортингу / М. В. Яртим, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 348–364.
99. Savchenko A. Combat horting – educational practice for young people / A. Savchenko, E. Yeromenko // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 88–95.

Turchynskyi V. Y., Yeromenko E. A., Kryvenko V. P.

State Tax University, Irpin, Ukraine

Criteria for evaluating the quality of the demonstration of self-defense techniques at combat horting competitions

Abstract. This scientific article covers methods of improving self-defense techniques and demonstration of equipment in the process of participation in combat horting competitions in the section "Self-defense", aspects of combat horting competitions "Self-defense" as a method of training self-defense techniques, features of judging sports competitions in combat "Self-defense". It is noted that the criteria for assessing the technical actions of athletes in the section "Self-Defense" are: practicality; efficiency; situation control (attacker, weapon); speed of transition from defensive actions to control of the attacker; balance; legality of actions; compliance with security measures. Self-defense techniques should be such that they can be used not only by a person with extraordinary abilities or a high level of special training, but also by the average person. Complex acrobatic elements are not allowed. In the case of using in self-defense impractical complex acrobatic elements, each judge must deduct from the amount of points for receiving 0.5 points. Self-defense equipment should allow the person performing it to prevent injuries. If the self-defense technique does not allow to prevent damage with sufficient confidence (the blade of the knife passes through the projection of the body, or the projection of the bullet passes through the body of the protected person, or does not stop the defense blow, which in real events is dangerous to life or health), the athlete is given a score of 0 points for admission. The attack must be stopped as soon as possible. Excessive procrastination with the use of protective actions entails a decrease in the score for admission by 0.5 points. Technical actions of protection should be carried out without pauses and stops before bringing the situation under control. For performing the technique of self-defense with pauses, each judge must deduct from the sum of points for the reception from 0.5 to 1 point. Demonstration of self-defense equipment should in any case end with a position in which the person who carried out the attack cannot move independently (convoy position, pain control; weapon knocked out or confiscated). If the attacker is able to repeat the attack after the attack has stopped, each judge must reduce the score for technical action by 5 points.

Ke words: improvement of self-defense techniques, section of competitions "Self-defense", combat horting, demonstration of technique of receptions, refereeing of sports competitions, participation in competitions.